

ΡΩΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ Σ. ΖΕΡΖΕΛΥ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΚΑΕΛ ΚΙΣ

Μικαέλ σηκώνονταν στις ξη ή ώρα το πρωί. Κι' όπως κάθε μέρα, πλεονά βιαστικά κι' έπειτα έτρεχε ν' αγοράσει μιχά δκά γάλα, σφίγγοντα στο χέρι του τά 13 φύλλερσ και ξαναγύριζε γρήγορα, γιά νά μή χάση ούτε στιγμή.

Έπειτα, άναθε στην κουζίνα τό κυμινέτο κι' δση ώρα έβραζε τό γάλα, άλειβε με λίγο γλυκό δυό φέτες μαύρου ψωμιού. "Έπειτα βερνίκωνε κι' γυάλιζε τά παπούτσια τής μητέρας του, έβγαζε τήν κατασάρλα από τό καμινέτο και τήν πήγαινε μέσα στό δωμάτιο.

Η μητέρα του μοίραζε τό γάλα σέ τρία. Έκείνη κι' ο μικρός άδελφός του, ο Σάντορ, έπαιρναν τό γάλα τους στό κρεβάτι. Έπειτα κατέβαιναν και ντυνότανσαν. Ο Μικαέλ σαπούνιζε τότε τόν άδελφό του, γιαντί η μητέρα του δέν πρόφτανε. Δούλευε σ' ένα κομμωτήριο.

Ο Σάντορ έφρευε γιά τό σχολείο στις όχτώ παρά δέκα. Έπαιρνε μαζί του τήν πλάκα του και τό άδραφθητήριό του. Μά δέν περίσσευε ψωμί γιά νά πάρη μιχά φέτα στό σχολείο. Ο Μικαέλ τόν κρατούσε απ' τό χέρι.

—Άδριο, θά μπορήσ νά πηγαίνης μόνος σου σχολείο, του εΐπε. Κίττα καλά τό δρόμο...

Ο μικρός πέρασε τό κατώφλι του σχολείου και έβριζε μιχά ματιά στόν άδελφό του πού έφρευε. Ο Μικαέλ πήγε στην άουρά γιά τά φώνια. Άγόρασε καρτότα γιά τό μεσημέρι. Τό σάιρτο θά έφτανε ύσπε αδριο. Αδριο έπρεπε ν' αγοράση σαπούνι και ποτάσσα γιά τό σφουγγάρισμα. Τό πρώϊνο γλυκό θά έφτανε γιά τρεις μέρες. Άλλο τόσο θα κρατούσε και η ζάχαρη. Και τό βούτυρο...

Στό βάθος τής αυλής έπαιζαν μερικά παιδιά. —Πώς φανάζου! κυλλογιόσθηκε ο Μικαέλ και μηϊκη μέσα στό σπίτι του.

Έπλυνε τήν κουζίνα, έστρωσε τά κρεβάτια, έπλυνε τίς πατάτες και τά καρτόττα κι' έβαλε τόν τένερη στή φωτιά. Έπειτα μάζεψε τά άσπρόρρουχα πού ήσαν άπλωμένα στην κουζίνα. Έπιασε ύστερα ένα από τά άδεια σκουϊνά, τό κύτταξε παράξενα, τό τράθηξε με δύναμη γιά νά δη άν άντέχη κι' άρχισε νά καθαρίζη τίς πατάτες. Έπειτα, όταν έτοιμάσε τό φαγητό, βγήκε γιά νά κάνη μιχά βόλτα στην πλατεία Μπαρόσ, πού ήταν κοντά στό σταθμό.

Σέ λίγο κύτταξε τό ηλεκτρικό ρολόϊ τής πλατείας: "Ηταν κιάλας μεσημέρι.

Θά πρότανε άραγε τό έξπρές; Κάποιος ταξειδιώτης θά του εδινε τή βαλίττα του και θάπαιρνε έτσι είκοσι φύλλερσ. Και με είκοσι φύλλερσ θά μπορούσε ν' αγοράση κρέας...

Ο Μικαέλ τράθηξε γιά τό σχολείο. Ο άδελφός του τόν περίμενε στην πόρτα. Στο γυρισμό, ο Σάντορ έβριζε μιχά ματιά στη βιτρίνα ενός χαρτοπωλείου κι' άρχισε νά κλαίη.

—Η δασκάλα μου εϊπε πως πρέπει νά έχω αδριο τετράδιο... μουρμούρισε.

—Άδριο;... ψιθύρισε ο Μικαέλ. Τό τετράδιο έχει είκοσι φύλλερσ. "Α, πρέπει νά κουβαλήσω μιχά βαλίττα..." Έτσι θά πάρης τό τετράδιο.

Στην αυλή, τ' άλλα παιδιά έξακολουθούσαν νά ούρλιάζουν.

—Πήγαινε νά παίξης μαζί τους, εϊπε ο Μικαέλ στόν άδελφό του. Δέν εϊνε έτοιμο άκόμη τό φαί...

"Όταν κατόπι ο Σάντορ γύρισε από τήν αυλή, ήταν γεμάτος λάσπες.

—Ω, άν δέν είχα τή σκοτούρα σου!... φώναξε με πίκρα ο Μικαέλ.

Μά τήν ίδια στιγμή ανατρίχιασε. Τά ίδια λόγια του φώναζε κι' αυτού κάθε μέρη η μητέρα του.

Νά, τήν περαυμένη Πέμπτη,

τής ζήτησε λεφτά.

—Μαμά, δέν έχω πειά ούτε μιχά πεντάρα γιά τό ψωμί και γιά τό γάλα... τής εϊπε.

—Ψώνισε βερσεά, τού απάντησε η μητέρα του απ' τό κρεβάτι.

—Μά δέν θά μου δώσουν... Έκανε ο Μικαέλ.

—Θεέ μου, γιαντί με στενοχωρείς μ' αυτά τά πράγματα, παραπονέθηκε η μητέρα του.

Κι' έτσι γινόταν κάθε φορά. Μιχά νύχτα, πού ο Μικαέλ κοιμόταν ειπλά στόν Σάντορ, ζύπτησε άξαφνα κι' εϊδε έναν άγνωστο κοντά στη μητέρα του.

Ο ξένος τότε άρχισε νά βλαστημάη. Κάθμη στο κρεβάτι, ούρλιαξε σάν δαιμονισμένος και τραβούσε τά μαλλιά τής μητέρας του.

—Κίττα τό παληόπαιδό σου!... τής φώναζε. Θέλει νά με σκοτώση.

Έπειτα πήδηξε από τό κρεβάτι κι' άρχισε νά νύνεται. "Η μητέρα του Μικαέλ έπεσε στό πόδια του κι' άρχισε νά τόν παρακαλή, με δάκρυα στό μάτια, νά μή φύγη. Έκείνος όμως βγήκε χριπώντας τήν πόρτα πίσω του.

—Ω, άν δέν είχα τή σκοτούρα σου!... εϊπε τότε η μητέρα του Μικαέλ.

Κι' άρχισε νά κλαίη. "Υστερα σάπασε ξαφνικά και τού φώναξε:

—Τί με κυττάζεις έτσι; Γιαντί με τρώς με τά μάτια σου; Τί έχεις; Τί έχεις; Γιαντί με κυττάζεις έτσι;

Τί είχε ο Μικαέλ; Τίποτε. Τήν κύτταξε μόνάχη, και τίποτε άλλο. Τό βράδυ, η μητέρα του γύρισε ναρσις κι' έπεσε στό κρεβάτι.

—Μαμά, είσαι άρρωστη; ρώτησε ο Μικαέλ.

—Φεύγα από δω! δέν φώναζε εκείνη. "Α, Θεέ μου!... "Αν δέν σε είχα διαρκώς μπροστά μου... στό δρόμο μου...

Οι δυό άδελφοί, φοβισμένοι, έτρωγαν σιωπηλά.

Τήν άλλη μέρα ο Μικαέλ πήγε τό φαί τής μητέρας του στό κομμωτήριο.

—Δέν έφερεις ψωμί; τόν ρώτησε η μητέρα του.

—Μά σου έδωσα, μαμά, δυό φέτες σήμερα τό πρωί, τής απάντησε ο Μικαέλ.

—Βλάκα!... Εϊνε τόση ώρα τώρα πού τίς έφαγα...

—Μέ μαμά, δέν έχει άλλο ψωμί!... στέναξε ο Μικαέλ και δάκρυσε.

Έπειτα έσκυψε τό κεφάλι κι' έφυγε, χωρίς νά χαιρετήση κανέναν.

Ο ήλιος έγερνε στή δύση. Τό βουνό Ζεράρ, υπό βάθος, ήταν κκόκκινο από τίς φλόγες πού αναθαν στόν ορίζοντα.

—Αν ζούσε άκόμη ο πατέρας... Έκανε μόνος του ο Μικαέλ.

Μά ο πατέρας του δέν ζούσε πειά. Εϊχε πεθάνει εδω και τέσσαρα χρόνια στό δρυχείο. Άπό τότε η μητέρα του έπιασε δουλειά κι' ο Μικαέλ φρόντιζε γιά τό σπίτι. Τά εϊχε παρατηρήσει δάλα και τό σχολείο και τά τετραδία και τά βιβλία. "Ετσι εϊχε άνακουφίσει τή μητέρα του. Θυσίαζε τά πάντα, φάνει νά μπορούσε νά ευχαριστήση τή μητέρα του. Γιά τή μητέρα του θά εδινε άκόμα και τή ζωή του...

Ο Μικαέλ ξαφνικά άρχισε νά τρέχη. Ο Σάντορ τόν περίμενε στό κατώφλι τού σπιτιού. Τόν έμιασε μέσα, τόν έπλυνε και τόν κοίμησε.

Έπειτα κάθισε σιωπηλός στην κουζίνα. "Ηταν καθαρή, σιγυρισμένη. Τό ίδιο και η κάμαρη.

Ο Μικαέλ έσκυψε πάνω από τόν άδελφό του και παρακολούθησε τόν ύπνο του. Κι' άξαφνα άρχισε νά κλαίη και γύρισε πάλι στην κουζίνα.

Κάθισε τότε στό τραπέζι και κύτταξε μ' άγωνία έναν υιδερόνιο γάντζο πού ήταν στόν τοίχο.

Κάτω από αυτόν τόν γάντζο, σέ λίγο... Κι' ο Μικαέλ κύτταξε αψη τή μεριά, χωρίς νά ξεκολληση από εκεί τά μάτια του.

Και σάν σέ δνειρο εϊδε τή μητέρα του γονατιστή νά παρακα-

Ο Μικαέλ τράθηξε γιά τό σχολείο...

(Η συνέχεια εις τήν σελ. 1429)

Ο "ΡΙΚΕΤΟΣ ΜΕ ΤΟ ΛΟΦΙΟ,,

(Συνέχεια έκ τής σελ.δος 1401)

Κι' ο Ρικέτος σκέφτηκε :

—Μέ αιχμαλωτίσε η ωμορφιά της ... "Αχ, πόσο θά ήμουν ευτυχής, άν μ' άγατούσε όσο τή λατρεύω !.. Με τήν ψυχή μου θά τής χάριζα ή μισή μου Ήξιννάδα...

Κι' ή «Ηλιοπρόσωπη» σκέφτηκε κι' αυτή :

—Μέ αιχμαλωτίσε ή Ήξιννάδα του !.. "Αχ, πόσο θά ήμουν ευτυχής, άν μ' άγατούσε όσο τόν λατρεύω !.. Με τήν ψυχή μου θά τού χάριζα τή μισή μου ωμορφιά !..

Έπει κάποι, κοντά ή μακριά, αδιάφορο, κάποια καλόκαρδη νεράια — πο άκουσε τίς αμοιβαίες ευχές τών δυό νέων—χαμογέλασε γλυκά και έλεγε :

—"Αμπε,ε να γίνουν ή επιθυμίες τους πραγματικότης !.. Τους τώ ιστογχθήκα άλλωστε άπάντα από τήν κούτνα τους !..

Κι' άμέσως τώ θαύμα έγινε : "Η άστραφτερής καλλονής βασιλοπούλα έχασε κάτι από τήν ωμορφιά της κι' έτσι, χωρίς να πάγη να είνε άρκετά ωμορφή ακόμα, άπόχτησε άρκετή Ήξιννάδα. Τά μάτια της τώρα σπιθοβολούσε κι' ή κινήσις της ήσαν όλο χαρά. Μά κι' ο τερατομόρφος Ρικέτος παρουσιάστηκε στά μάτια της βασιλοπούλας σάν ένα όμορφο πλληλάκι, κομψό και λυγρό, σμυλό στίς κινήσεις του και μετρημένο, λόγολόγο και σοβαρό... Κι' έκει πού ή Ήξιννάδα πριν χαροκτήριζε τίς φράσεις του, ήρθε στόν τόπο της τώρα ή λιγώτερο έπιδεικτική αλλά επίσης πολύτιμη—λογική και φρονιμάδα !..

Έτσι, αφού τά προσέπειμα τών προτιμημάτων τους συμπλήρωσαν άμοιβαία τίς έλλείψεις τους, έγιναν ένα άγατημένο και ταριαστώ πειά ζευγάρι κι' Ήξισαν αυτό καλά κι' έμεις καλύτερα...

Όστόσο, ύστερα από πολλά χρόνια, πολλοί θέλησαν να πούν τώ Ήξη : "Ότι ούτε ή βασιλοπούλα έγινε Ήξιννάδα ερη από όσο ήταν, ούτε ο Ρικέτος όμορφότερος. Μονάχα, επειδή έκεννη τόν άγάτησε για τήν Ήξιννάδα του κι' εκείνος για τήν ωμορφιά της, ή πλανεύτρα ή "Αγάτη θάμωσε τά μάτια τους. Κι' έτσι κανένα από τους δυό τους δεν έβλεπε πειά τίς τερατώδεις έλλείψεις τού άλλου. "Ο Ρικέτος νόμιζε τήν άγατημένη του για τήν πού Ήξιννη κατέλλα τού κόσμου κι' ή "Ηλιοπρόσωπη τόν έβλεπε σάν τόν πού λυγρό Ισπότη... Γι' αυτό...

"Αλλά γιατί να τους χαροκώσωσουμε τώρα ; "Ας τούς άφήσουμε να ζήσουν αυτοί καλά κι' άς προσπαθήσουμε κι' έμεις να ζήσουμε καλύτερα...

CLAUDE PERRAULT

Η ΖΩΗ ΚΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΚΑΕΛ ΚΙΣ

(Συνέχεια έκ τής σελίδος 1406)

λάθ τόν άγνωστο κι' ύστερα τόνπατέρα του...

—Μπαμπά μπαμπά... ψιθύρισε μέ τή παγωμένα χείλη του.

"Ο Σάντορ Ήξτησε σέ λίγο και τράβηξε για τώ σχολείο μόνο του. "Ο Μικαέλ άρχισε πάλι να κλαίη. Κι' ύστερα πήρε ένα μολύβι κι' άρχισε να γράφη.

"Υστερα ανέθηκε πάνω σ' ένα σκαμνί, έδεσε τώ σκονί στο γάντζο κι' έφτιαξε μιά θηλειά.

"Έπειτα κατέθηκε. Κάρφωσε στο στήθος του ένα χαρτί κι' ανέθηκε πάλι πάνω τώ σκαμνί.

Σ' έκεινο τώ χαρτί είχε γράψει :

"Μαμά, δεν θέλω να πού είμαι βάρος περισσόρο... "Έπειτα, τώ φως δεν μίς φτάνει ποτέ... Σε φίλο, έγω, ο Μικαέλ Κίς, πού Ήξησε δέκα χρόνια και πέθανε στις 6 Αυγούστου 1934, στη Βουδαπέστη, στην Έβδομη πτωχεία, οδός Μαννάξ.

Κατόπιν πέρασε τήν θηλειά τώ λαϊμό του, άπλωσε τώ χέρι του κι' έσβυσε τώ ηλεκτρικό, για να μη καίη άδικα κι' αναποδογύρισε μέ τώ πόδι του τώ σκαμνί...

"Ο Μικαέλ Κίς κρεμάστηκε στόν άέρα, σφαδάζοντας.

Σέ λίγο όμως ήσυχασε και τώ σπiti τότε βυθίστηκε σέ μιά νεκρική σιωπή.

Σ. ΖΕΡΖΕΛΥ

Ο ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΑΡΤΙΝΕΣ ΟΔΑΙ ΚΕΣ

(Συνέχεια έκ τής σελίδος 1407)

Μάλιστα. "Η γυναίκα μου φορούσε περσοίκα. "Η γυναίκα μου ήταν φαλακρή σάν αυγό !

Κι' έγώ τότε, μ' ένα προστατευτικό ύφως, χείριμα αυτό τώ γενιαστέρο κρανίο, στο όπαιο χροστούσα τήν άτυχία μου και παρακάλεσα τή γυναίκα μου να Ήναβάλλη τήν περσοίκα στη θέσι της...

"Ο Λέιτνε, εκτός από αυτό τώ βιβλίο του, πού είνε ένα είδος αυτούς βιογραφίας έχει γράψει και μερικές κωμωδίες, ή όποίς ινμείωσαν μεγάλη επιτυχία στο Βερολίνο. Πιό τώ είνε να πούμε ότι ο πρωταγωνιστής τους είνε πάντα ένας παχύσαρκος και κωμικοτραγικός Δόν Ζουάν !..

ΑΝΤΡΕ ΣΑΡΠΙΑΝΤΙΕ

ΣΚΕΨΕΙΣ, ΓΝΩΜΕΣ, ΔΕΙΞΙΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

"Όσο περισσότερο αγαπάει μιά γυναίκα τόν άνδρα, τόσο τού αποφθάνει ή έλαττώματα... "Αλλά όσο περισσότερο αγαπάει ένας άνδρας μιά γυναίκα, τόσο τής μεγαλώνει τά έλαττώματα !

Αϊκατερίνη Γκρήν

Συνήθος ο άνδρας δεν παντρεύεται, γιατί δεν θέλει. "Ενώ ή γυναίκα γιατί δεν μπορεί !

Αλφ. Κάφκ

"Ο Έρωσ άρσεί περισσότερο άπό τώ γάμο, άπαράλλατα όπως και τώ παραμύθι μιάς άρσεί περισσότερο άπό μιά Ήρη ιστορία...

Αλ. Δουμάς

"Ο Έρωσ είνε άρρώστος και φάρμακο μαζό. "Άλλοτε άρρωσταίνει τους ύγιεις, και άλλοτε γαρτρεύει τους άρρώστους !

Αδαμάντιος Κοραής

"Η τιμωρία γι' αυτούς πού άγάτησαν πολύ τίς γυναίκες, είνε τά τίς... άγατούν πάντοτε !

Β. Ούγκο

"Η ειλκρινεία της σιζύγου οδηγεί συχνά τόν σιζυγο στόν ίσο όρόμο της τιμής.

Άρθρηλιανός Σχόλ

Ποιά ή διαφορά τών φειδιών από τίς γυναίκες ; ... "Απολούστα, τά φειδιά έχουν τώ δηλητήριο στα δόντια τους, ενώ ή γυναίκες τώ έχουν στή γλώσσα τους !

Σαυφόρ

Τώ μεθυστικότερο γιά μιά γυναίκα, είνε ή κολακεία.

Αγ. Αυγουστίνος

"Ο περιήμος ήρωσ Βιλλυγκρόγκ, γιά να διατηρή άκαμάη τήν καλλονή της έρωμένης του, τήν πόνιζε ταχτικά μέ αμα φειδιού !.. Μιά σταγόνα τέτοιου αίματος ύπαρχει στήν καλλονή κάθε γυναίκας... "Αλλά στήν καλλονή της Ήσθιας, ύπαρχουν δέκα τέτοιες σταγόνες !

Άρσέν Ούσσαί

Και ή πού έναρτητ γυναίκα θά βρή μιά μέρα τόν κατακτητή της. "Αλλά μέ τή διαφορά, δέσσει, ότι αυτός θά είνε ό... σιζύγός της και μένο ο σιζύγός της !

Ποίγκηψντ' Είν

"Έχομει τόσοι άξίωσεις, άπό τήν καμένη τή γυναίκα !.. "Η γυναίκα πρέπει να ύποστή τόν έρωτα, ατή να ύποστή τούς πόνοσ του ποκετού, ατή να φροντίση γιά τώ σπίτι, ατή ν' αναβήρη τά παιδιά ! Και κοντά σ' αυτά, πρέπει συγχρόνως να είνε κομψή, γλυκομίλητη, γοητευτική !..

Και όμως, άν και τά κατορθώνει όλα αυτά τά ήρώκεια κατορθώματα τήν ονομάζουν «πιδενέζ» φώλον !

Ελισάβετ, βασίλισσα της Ρουμανίας

Έφρετε ποιά είνε ή γυναίκα ; ... Είνε τώ αδύνατο αυτό πλάσμα, πού Ήτημα είνε άν μορφή τών Ήξινθησών δυό νυχτες, συνέχεια σ' ένα γλέντι !.. Κι' όμως, γιά τόν άρροστο σιζύγο της, ή γιά τώ άρροστο παιδί της, καθ'τα και Ήξινχτεί στο προσέγατό τους έβδομάδες δόκλωδες !

Τερό πλάσμα είσαι, ο άγία γυναίκα !

Ζ. Α. ντέ Σεγκύρ

"Η καρδιά τών γυναικών είνε μιά λύρα τριχορδη : "Η μιά χορδή φώλλει τόν Θεό και τόν Έρωτα, ή άλλη τώ Χόρημα και τή Δόξα και ή τρίτη τόν... Διάβολο !

Ντέ Σαλθαντέ

Λέγουν συχνά, ότι ή γυναίκες αγαπούν μάλλον τούς βλάκες !.. Δυσκολευόμμαι όμως να τώ πιστέωω αυτό, γιατί είνε γνωστό πόσο μισούν τούς... σιζύγους τών !

Μπαλζάκ

Γιατί να μην έρωτηθώ, Θεέ μου !.. "Εσύ μιάς χάρισες τόν Έρωτα, "Εσύ μιάς έδωδες τήν άγάτη !.. Γιατί λοιπόν να περιφρονησε αυτά τά ύψηλά δώρα Σου ;

Άβελάρδος

Πήν παραδοθούν ή γυναίκες άνδρουν σ' εκείνους πού τίς κάνουν να γελούν !.. Κι' όταν παραδοθούν, άνίχνουν σ' εκείνους πού τίς κάνουν να κλαίνε !

Έτιέν Ρεό

Και ή μαύρες, όπως και ή λευκές, στόν έρωτα, είνε ή ίδιες γιά μένα !.. Και τώ κούβονο είνε μαύρο. Μή όταν τώ άνάτη ή φωτιά—φωτιά είνε κι' ή άγάτη — τότε φλογοκοκινίζει σάν σάρκα Ήναμμένη !

Άσκληπιάδης